

PASŪTĪTĀJS:

SAULKRASTU NOVADA DOME

Reģ. Nr. LV 90000068680, Raiņa iela 8, Saulkrasti, Saulkrastu novads, LV-2160,
Tālrunis: + 371 67951250, Fakss: + 371 67951150, e – pasts: dome@saulkrasti.lv

IZPILDĪTĀJS:

SIA „FIBERGLASS”,

Reģ. Nr.: LV-40003019809, Jomas iela 1, Carnikava, Rīgas raj. LV-2163
Tāl. 29214588, e – pasts: edvins@fiberglass.lv

LĪGUMS:

Nr.5.2/Li 174 (13.04.2016)

PROTOTIPA – DABAS DIZAINA PARKA ARHITEKTONISKI-**TELPISKĀ ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA**

Rīgas iela 9A (zemes gabala kadastra Nr.80130030974), Saulkrasti, Saulkrastu novads

PROJEKTS:

„Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu pilotteritorijā” projekta „LIFE Ecosystem Services” (LIFE13 ENV/LV/00839) ietvaros

SADARBĪBĀ AR:

SIA “REALPINA”

Reģ. Nr.: LV40103793787, Cēsu 3-9, Rīga, LV-1012

Projekta vadītāja - ainavu arhitekta: Evita Alle

Ainavu arhitekta: Helēna Gūtmane

Prototipa – Dabas dizaina parka koncepcija izstrādāta ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu projekta LIFE13 ENV/LV/000839 „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā” (LIFE Ekosistēmu pakalpojumi/ LIFE EcosystemServices) ietvaros.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Saulkrastu novada
pašvaldība

Rīga – Saulkrasti, 2016

SATURS

	Lpp. Nr.
Titullapa.....	1
Saturs.....	2
Vispārīgi dati	3
Skaidrojošais apraksts prototipa – Dabas dizaina parka “Baltā kāpa – Saulkrasti” izveidei	4
Prototipa – Dabas dizaina parka vispārējs raksturojums un izveides mērķis.....	4
Teritorijas attīstības konceptuālais virziens.....	6
Prototipa – Dabas dizaina parka nosaukums.....	6
Ārējās un iekšējās mobilitātes principi.....	7
Labiekārtojums.....	8
Vides dizaina objekti.....	13
Apgaismojums.....	17
Apsaimniekošanas principi.....	17
Dendroloģiskais atzinums.....	18
Priekškāpas veidošanos un atjaunošanos veicinošo pasākumu pilotteritorija.....	19
Prototipa realizācijas prioritātes	21
Grafiskā daļa	
1. <i>pielikums.</i> Biotopu kartējums prototipa - Dabas dizaina parka teritorijā M1:1000	
2. <i>pielikums.</i> Prototipa – Dabas dizaina parka ģenerālplāns M1:1000	
3. <i>pielikums.</i> Principiāls vides dizaina objekta “Ieejas Vārti” risinājums	
4. <i>pielikums.</i> Principiāls vides dizaina objekta “Netrokšņo” risinājums	
5. <i>pielikums.</i> Principiāls vides dizaina objekta “Nepiesārņo dabu” risinājums	
6. <i>pielikums.</i> Principiāls vides dizaina objekta “Ieklausies dabā” risinājums	
7. <i>pielikums.</i> Principiāls vides dizaina objekta “Nenovirzies no takas” risinājums	
8. <i>pielikums.</i> Principiāls lielā informatīvā stenda dizaina risinājums	
9. <i>pielikums.</i> Principiāls mazā informatīvā stenda dizaina risinājums	
10. <i>pielikums.</i> Principiāls informatīvās norādes dizaina risinājums	
11. <i>pielikums.</i> Principiāls navigācijas objekta dizaina risinājums	
12. <i>pielikums.</i> Principiāls norobežojošas margas dizaina risinājums	
13. <i>pielikums.</i> Principiāls velosipēdu novietnes dizaina risinājums	
14. <i>pielikums.</i> Pilotteritorijas fragmentu F1 un F2 kartoshēmas, M1:1000	
15. <i>pielikums.</i> Esošo labiekārtojuma elementu fotofiksācijas	

VISPĀRĪGI DATI

Projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā”¹ (Līgums: Nr.5.2/Li 174) darba uzdevumi:

- 1) Izstrādāt Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru ekosistēmu kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai, lai sasniegtu LIFE+ projekta “Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā” (“LIFE Ecosystem Services”, LIFE13ENV/LV/000839) sagaidāmos rezultātus, izveidojot LIFE+ projekta Prototipu (Nosaukums: “Saulkrastu Pilotteritorijas ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas un uzlabošanas konceptuālais ietvars”, turpmāk tekstā “Pilotteritorijas konceptuālais ietvars”);
- 2) Izstrādāt arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepciju Prototipam – Dabas dizaina parkam;
- 3) Izstrādāt Prototipa – Dabas dizaina parka tehniskos risinājumus saskaņā ar izstrādāto Prototipa koncepciju un LIFE+ projekta prasībām;
- 4) Vides dizaina objektu, informācijas norāžu un standu prototipu izveide.

Šī darba ietvaros izstrādāta “Prototipa – Dabas dizaina parka arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija” (turpmāk tekstā “Prototipa koncepcija”), kas ir projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” otrais darba uzdevuma punkts. “Prototipa koncepcija” izstrādāta saskaņā ar “Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru”.

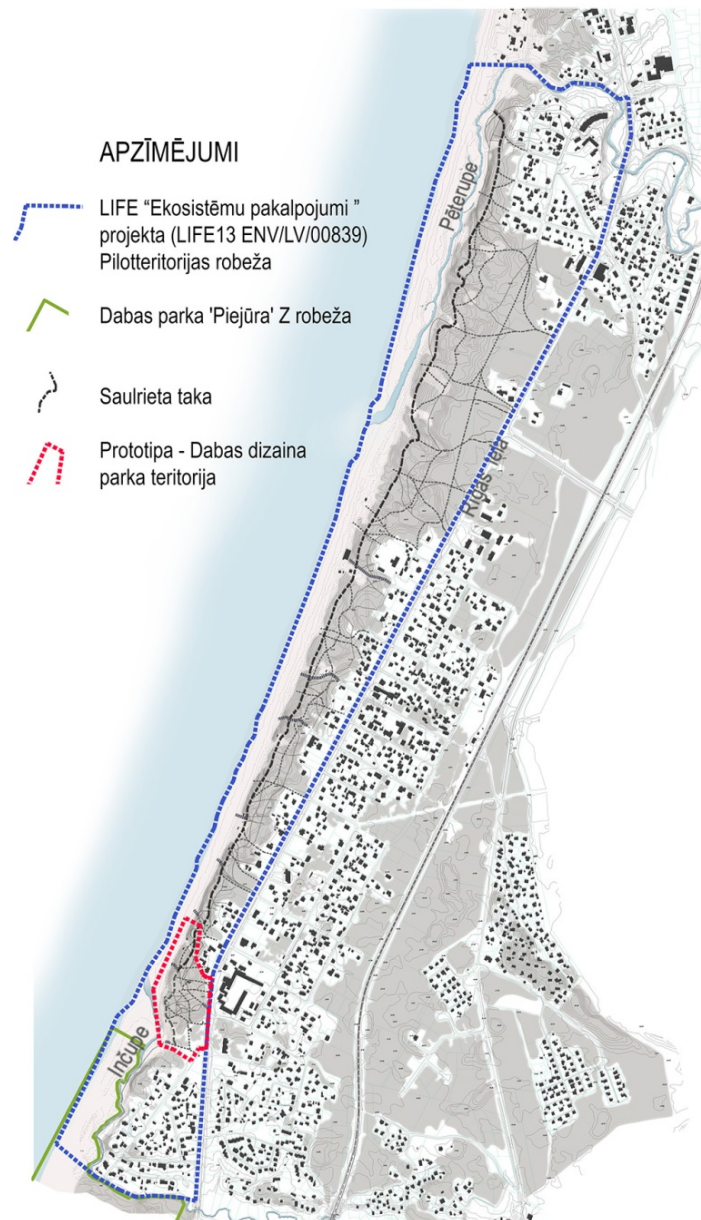
Saulkrastu Prototipa – Dabas dizaina parka koncepcija var tikt papildināta uz izpildītāja rēķina, rodoties jauniem apsvērumiem un precizējumiem tālākajā projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” izstrādes gaitā līdz 2016. gada 8. augustam.

¹ Projekts „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” izstrādāts Eiropas Savienības LIFE+ programmas projekta LIFE13 ENV/LV/000839 „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā” (LIFE Ecosystem Services) ietvaros

SKAIDROJOŠAIS APRAKSTS PROTOTIPA – DABAS DIZAINA PARKA “BALTĀ KĀPA – SAULKRASTI” IZVEIDEI

Prototipa – Dabas dizaina parka² vispārējs raksturojums un izveides mērķis

Projekta “LIFE Ecosystem Services” mērķu sasniegšanai Saulkrastu Pilotteritorijā plānots izveidot Prototipu – Dabas dizaina parku (turpmāk tekstā Prototips–DDP). Prototipa–DDP teritorija atrodas Saulkrastu Pilotteritorijas dienviddaļā pie Inčupes ietekas Baltijas jūrā un 110m uz dienvidiem no Prototipa–DDP atrodas Dabas parks ‘Piejūra’ (skat. 1.att.).

1.att. Saulkrastu Pilotteritorijas un Prototipa – Dabas dizaina parka atrašanās vieta (Pēc “Pilotteritorijas konceptuālā ietvara” I SĒJUMA “Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija”)

² Šajā projektā ar jēdzienu *parks* tiek saprasta teritorija, kas ietver noteiktas dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, atvērts apmeklētāju atpūtai, izglītošanai un audzināšanai ar izglītojošiem labiekārtojuma elementiem.

Prototipa-DDP teritorijā atrodas jūras erozijas stāvkrasts – dabas piemineklis Baltā kāpa Saulkrastos – sākotnēji saukts par Pabažu kāpu jeb Pabažu balto kāpu. Vēsturiski Baltā kāpa kļuvusi par simbolisku Saulkrastu atpazīšanas zīmi. No 18m augstās kāpas paveras ainavisks skats uz jūru. Balto kāpu daudzi izvēlas kā laulību ceremonijas vietu. Balto kāpu ietekmē jūras un Inčupes veidotā sānu erozija, noskalojot Baltās kāpas pamatni un nereti aiznesot jūrā arī laipas un pludmales labiekārtojumu. Baltās kāpas bojājumus rada arī pārmērīga antropogēnā slodze – lielā apmeklētāju skaita nekontrolēta un neregulēta plūsma. Lai sabalansētu Baltās kāpas dabas vērtību saglabāšanu un apmeklētāju vēlmes, Saulkrastu novada pašvaldība rūpējas par apkārtnes infrastruktūras izbūvi – izveidotas koka laipas un skatu laukumi. Tomēr, lai ilgtspējīgi saglabātu Balto kāpu, nepieciešami infrastruktūras uzlabojumi arī turpmāk (skat. "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" I SĒJUMA nodaļu "Vispārīgi dati").

Prototipa-DDP lielāko daļu aizņem aizsargājami biotopi. Pēc Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu klasifikatora prototipa teritorijā atrodamas 2180 Mežainas piejūras kāpas (skat. Sindras Elksnes izstrādāto "Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumu Nr. SE120-2015/12", kas tika veikts LIFE+ projekta „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā ("LIFE Ecosystem Services", LIFE13ENV/LV/000839) ietvaros Saulkrastu Pilotteritorijas izpētes nolūkos). Prototipa-DDP teritorijas biotopu kartējumu skat. 1.pielikumā un Pilotteritorijas biotopu kartējumu skat. "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" III SĒJUMA 3.pielikumā.

Prototipa-DDP izveides realizācijas **virsmērķis** pēc LIFE + projekta pieteikuma ir riska novēršana dabas vērtību un ekosistēmu saglabāšanai, kas tiek panākts ar šādu apakšmērķu sasniegšanu:

- 1) novērsts ekosistēmu un biotopu tālākas degradācijas risks, tādejādi saglabājot un, iespējams, uzlabojot teritorijas dabas kapitāla vērtību;
- 2) panākts, ka teritorija kļūst apmeklētājiem pievilcīgāka, tādejādi saglabājot un, iespējams, uzlabojot teritorijas rekreācijas un vizuāli-estētisko vietas vērtību;
- 3) ar vides izglītojošo pasākumu (elementu) palīdzību, veicināta apmeklētāju un vietējo iedzīvotāju vides apziņas veidošanās, stiprinot vietējās mērķgrupas (iedzīvotāju, uzņēmēju, arī pašvaldības) emocionālo saikni ar savu teritoriju un veicinot apmeklētājus izturēties atbildīgi un saudzīgi pret dabu.

Prototipa-DDP teritorijā izvietoto elementu kopumam jādarbojas ne tikai kā ekoloģiskās situācijas uzlabotājam, bet jākalpo arī par ticamu datu iegūšanas avotu ekosistēmas monetārās vērtības aprēķināšanas pārbaudīšanai, aprēķinot dabas aizsardzībā ieguldīto investīciju ekonomisko atdevi. Izveidotais Prototips - Dabas dizaina parks ir kā viens no attīstības scenārijiem, tā ir inovatīva pieeja dabas un cilvēku interešu salāgošanai jutīgos vides apstākļos, kādi tie ir piekrastes teritorijās, kas vienlaikus ir ekonomiski nozīmīgas teritorijas. Prototipam – Dabas dizaina parkam ir jāparāda, ka kompromisi ir iespējami un daba un cilvēks var pastāvēt līdzās līdzsvarotās attiecībās. Prototipa – Dabas dizaina parka izveides rezultātā:

- biotopa kvalitāte nedrīkst pasliktināties;
- tiks veicināta antropogēnās izcelsmes jūras krasta erozijas mazināšanās;
- tiks veicināta mežaino piejūras kāpu, krasta kāpu biotopu un krasta veģetācijas platības un kvalitātes pieaugums;
- tiks samazināti izbradājumi, kas panākti ar mērķtiecīgu apmeklētāju plūsmas virzīšanu;
- tiks paredzēti un uzstādīti mūsdienīgi un izglītojoši elementi (vides dizaina objekti, informatīvi stendi un norādes, un navigācijas objekti), kas iekļaujas kopējā ainavā un „vēsta” par apkārtnes unikālajām dabas vērtībām, palīdz apmeklētājiem izprast apkārtnē notiekošos procesus un māca saudzīgāk attiekties pret dabu, kā arī palīdz regulēt apmeklētāju plūsmu;
- tiks uzstādīti informācijas stendi un norādes/zīmes.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus un izstrādātu Prototipa-DDP arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepciju ir izvirzīti šādi uzdevumi:

1. Izstrādāt teritorijas attīstības konceptuālo virzienu;
2. Izstrādāt LIFE+ Projekta Prototipa – Dabas dizaina parka nosaukumu ar tā skaidrojumu sadarbībā ar Pasūtītāju, paredzot risinājumus nosaukuma iedzīvināšanai;
3. Izstrādāt teritorijas funkcionālu iekšējās mobilitātes sistēmu, principus un materialitāti, nosakot galvenos seguma veidus un sasaisti ar Saulkrastu pilsētu un pludmali;
4. Prasības labiekārtojumam:
 - 4.1. Izstrādātas rekomendācijas vizuālā, funkcionālā un fiziskā labiekārtojuma saglabāšanai, likvidēšanai vai atjaunošanai
 - 4.2. Izstrādāt vienotu dizaina koncepciju arhitektūras mazajām formām ar iespēju to nākotnē izvietot visā Pilotteritorijā, izskatot iespēju izmantot rūpnieciski ražotas arhitektūras mazās formas;
 - 4.3. Izstrādāt informatīvo norāžu/stendu un navigācijas objektu dizainu cilvēku plūsmas virzīšanai, to atrašanās vietu plānu:
 - 4.3.1. Definēt navigācijas elementu atrašanās vietas, lai panāktu apmeklētāju pārvietošanos vēlamajos virzienos, kas mērķtiecīgi virza apmeklētājus cauri jutīgajai piekrastes videi, tādējādi nepasliktinot vides/biotopu kvalitāti;
 - 4.3.2. Definēt piemērotākos tehnoloģiskos risinājumus un materiālus, kas ir ilgtspējīgi un izgatavoti pret ārējo vidi un laika apstākļiem izturīgiem materiāliem;
 - 4.4. Noteikt laulību vietas novietni, to saglabājot vai pārvietojot;
 - 4.5. Izstrādāt esošā bērnu rotaļu laukuma rekonstrukcijas priekšlikumu;
 - 4.6. Definēt nožogojuma ap Katrīnas liepu un citu dižkoku nožogojumu izveides koncepciju, paredzot tam vizuāli-estētiski saskanīgu dizainu ar pārējo teritorijas labiekārtojumu;
 - 4.7. Izstrādāt apstādījumu risinājumu koncepciju pie esošās autostāvvietas Rīgas un Kāpu ielu krustojumā, kur nav saglabājusies biotopam raksturīgā zemsedze.
5. Definēt vides dizaina objektu atrašanās vietas un piemērotākos tehnoloģiskos risinājumus un materiālus, kas ir ilgtspējīgi un izgatavoti pret ārējo vidi un laika apstākļiem izturīgiem materiāliem.
6. Izstrādāt apgaismojuma koncepciju.

Teritorijas attīstības konceptuālais virziens

Saulkrastu Pilotteritorija sadalīta sešās tematiskajās un funkcionālajās telpās, saskaņā ar izstrādāto "Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru" (skat. I SĒJUMA "Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija" 2.1.nodaļu). Katrai tematiskajai un funkcionālajai telpai piešķirta sava krāsa, kas izmantojama attiecīgās telpas labiekārtojuma elementos, piem., informatīvajās norādēs, margās, navigācijas elementos u.c. Prototipa-DDP teritorija atrodas "Mīlestības telpā", kurai piešķirts baltas krāsas kods. Baltais krāsu kods izvēlēts, jo Balto kāpu daudzi izvēlas kā laulību ceremonijas vietu, kā arī ir atsauce uz kāpas nosaukumu – Baltā kāpa.

Prototipa – Dabas dizaina parka nosaukums

Pēc LIFE+ programmas projekta Nr. LIFE13 ENV/LV/000839 „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā” pieteikuma Prototipa – Dabas dizaina parkam piešķirts nosaukums "Putnubiedēklis". Nosaukums "Putnubiedēklis" simbolizē cilvēkus – putnubiedēkļus, kas aizbaida putnus. Vārdam *biedēt* un sinonīmiem *brīdināt*, *baidīt* piemīt negatīva nozīme. Latviešu valodā vārds *putnubiedēklis* tiek lietots, sakot par cilvēku, kam ir nepievilcīgs, arī nekārtīgs izskats. Taču "Putnubiedēklis" rada asociāciju, ka

cilvēks aizbaida putnus, dzīvniekus. Tāpēc nosaukums "Putnubiedēklis" atzīts pat vietai un mērķim neatbilstošu.

Prototipa koncepcijas ietvaros piedāvāts dabas dizaina parkam atbilstošāks, pozitīvs un vietējai sabiedrībai atpazīstams nosaukums "**Baltā kāpa – Saulkrasti**". Baltā kāpa ir jūras erozijas stāvkrasts un dabas piemineklis Saulkrastos, kas atrodas prototipa teritorijā. Sākotnēji Baltā kāpa saukta par Pabažu kāpu jeb Pabažu balto kāpu. Vēsturiski Baltā kāpa kļuvusi par simbolisku Saulkrastu atpazīšanas zīmi. Parka nosaukuma "Baltā kāpa – Saulkrasti" izvēle pamatota uz esošā toponīma bāzes, kas piesaistīts pie zināmas lokācijas vietas. Tādējādi tiek veidota vienota parka un dabas pieminekļa identitāte.

Parka grafiskā identitāte tiks izstrādāta projekta Tehniskajā sadaļā. Dabas dizaina parka nosaukumu plānots integrēt uz vides dizaina objekta "Ieejas Vārti" vienas plaknes, kas ir redzama vieta pie galvenās ieejas parkā skatā no esošā stāvlaukuma Kāpu ielā puses. Tāpat parka logo lietojams vietas identificēšanai dažādos kultūras, izglītojošos pasākumos Saulkrastu novadā un projekta "LIFE Ecosystem Services" (LIFE13ENV/LV/000839) publicitātes aktivitātēs.

Papildus prototipa – Dabas dizaina parkam "Baltā kāpa – Saulkrasti" paredzēts dot devīzi, kas izstrādājams „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” projekta Tehniskajā sadaļā. Dabas dizaina parka devīzei jāatspoguļo parka nodoms un mērķis, kas izmantojams dažādos prezentācijas materiālos, kā arī galvenajā informācijas stendā pie parka ieejas.

Ārējās un iekšējās mobilitātes principi

Gājēju kustības principi

Gājēju kustības principiālo risinājumu prototipa – DDP skatīt 2.pielikumā "Prototipa – Dabas dizaina parka ģenerālplānā", kas veidojami saskaņā ar "Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru" (skat. I SĒJUMA "Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija" 2.2.1.nodaļu).

Saglabājama esošā piekļuve kāpām un pludmalei no Kāpu ielas stāvlaukuma, no Rīgas ielas pretim ceļu būves firmas SIA "Binders" ēkai un no Bērzu ielas. Saglabājami esošie celiņi parka ieejas zonā no Kāpu ielas stāvlaukuma. Plānojama jauna gājēju pāreja un trotuārs Pļavas ielas galā. Plānojama jauna grants ieseguma taka pie sabiedriskā transporta pieturas virzienā uz esošo tualetes ēku.

Visas esošās galvenās pastaigu takas kāpu zonā un ieejas vietas Prototipa-DDP paredzamas labiekārtotas, izmantojot dabīgus materiālus – koka dēļu laipas, grants iesegumu.

Lielā apmeklētāju skaita dēļ izveidojušās izbradātas takas no bijušās tualetes ēkas virzienā uz esošo bērnu rotaļu laukumu, kā arī takas tālākā turpinājumā pa *Saulrieta taku*. Virs šīm galvenajām takām ierīkojamas koka laipas saskaņā ar jūras piekrastes biotopu ekspertes Ingas Straupes izstrādātajiem ieteikumiem bioloģisko vērtību saglabāšanai (skat. "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" III SĒJUMA "Ieteikumi un priekšlikumi bioloģisko vērtību saglabāšanai").

Atsevišķos posmos esošo taku malās uzstādāmi navigācijas objekti un margu fragmenti cilvēku kustības virzīšanai. Nevēlamas esošās izstaigātās takas likvidējamās, tās norobežojot ar margu fragmentiem. Informatīvas norādes un stendi par nozīmīgākajiem aizsargājamiem dabas objektiem izvietojami nozīmīgākajos taku krustpunktos.

Velo kustības principi

Velo kustība saglabājama pa esošo Eirovelo 13 maršruta veloceliņu gar Rīgas ielu (skat. "Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru" I SĒJUMA "Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās

attīstības koncepcija” 2.2.1.nodaļu). Veloceliņa segums atjaunojams, paredzot marķēt ar atpazīšanas zīmēm iesegumā. Atsevišķu veloceliņu ierīkošana kāpu zonā nav plānojama. Kāpu zonā velosipēdu paredzams stumt.

Autotransporta kustības un automašīnu novietošanas principi

Autotransporta kustības un automašīnu novietošanas principi prototipa – Dabas dizaina parkā veidojami saskaņā ar “Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru” (skat. I SĒJUMA “Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepciju” 2.2.1.nodaļu).

Saglabājama galvenā piebraukšanas vieta pie prototipa-DDP no Kāpu ielas, kā arī esošais stāvlaukums Kāpu ielā.

Pretim ceļu būves firmas SIA “Binders” ēkai projekta teritorijā atrodas esošs un saglabājams zemes ceļš, kas ved līdz piknika un bērnu rotaļu laukumam. Lai ierobežotu nekontrolētu iebraukšanu kāpu zonā iebraucamā ceļa sākumā uzstādāma ceļa zīme “Iebraukt aizliegts”, atļaujot iebraukšanu operatīvajam transportam vai ar pašvaldības izsniegtām atļaujām tikai īpašos gadījumos, piemēram, pašvaldības svētku vai kāzu organizatoriem. Ilgtermiņā iesakām izskatīt iespēju prasīt iebraukšanas maksu. Ienākumus atvēlot teritorijas apsaimniekošanai.

Saskaņā ar teritorijas plānojumu ilgtermiņā veidojams labiekārtots Bērzu ielas turpinājums. Ielas turpinājuma profils veidojams tāds, lai ārkārtas gadījumā operatīvais transports varētu veikt apgrīšanās manevru. Iela labiekārtojama pēc ilgtspējīgiem principiem. Bērzu ielas izbūves un labiekārtojuma risinājums izstrādājams atsevišķā būvprojektā un realizējams ārpus “LIFE Ecosystem Services” projekta.

Labiekārtojums

Arhitektūras mazās formas

Prototipa-DDP teritorijā paredzamas šādas arhitektūras mazās formas:

- soliņi,
- atkritumu urnas,
- piknika galdi,
- informatīvie stendi,
- informatīvas norādes,
- navigācijas objekti,
- norobežojošas margas,
- velosipēdu novietnes,
- koka platformas laulību ceremonijām un citu nelielu pasākumu rīkošanai,
- bērnu rotaļu elementi,
- koka laipas.

Arhitektūras mazo formu izvietojumu skatīt 2.pielikumā “Prototipa – Dabas dizaina parka ģenerālplānā”, kas veidotas saskaņā ar “Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru” (skat. I SĒJUMA “Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija” 2.2.2.nodaļu).

Arhitektūras mazo formu dizaina risinājumu vienojošais ir forma, krāsa un materiāls. Forma – taisnas līnijas. Krāsa – Ekotep linellā ar pigmentu āra darbiem, toņa kods 9075 vai analogs. Materiāls – koks, metāls, polimērbetons.

Esošos solus, atkritumu urnas un piknika galdus (skat. 15. pielikumu) paredzams nomainīt ar jauniem. Kā prototipi soliņiem, atkritumu urnām un piknika galdiem izvēlēti Latvijā ražoti solī (bez

atzveltnei un ar atzveltni), atkritumu urnas un piknika galdi no sērijas “100 acorn” vai analogi (skat. 1., 2. un 3.att.) (“Pilotteritorijas konceptuālais ietvars” I SĒJUMS 2.2.2.nodaļa).

1.att. “100 acorn” soliņš bez atzveltnei (attēls pa kreisi), soliņš ar atzveltni (attēls pa labi), izmantotais materiāls – ozols un cinkots tērauds

2.att. “100 acorn” atkritumu urna, izmantotais materiāls – ozols un cinkots tērauds

3.att. “100 acorn” piknika galdi un soliņi, izmantotais materiāls – ozols un cinkots tērauds

Prototipa – Dabas dizaina parka informatīvo stendu, norāžu, navigācijas objektu un velosipēdu novietņu dizains veidots kontekstā ar mākslinieka Ivara Drulles vides dizaina objektu stilistiku – formu, līniju un materialitāti. Vides dizaina objektu stilistiku raksturo formas skaldījums, stilizācija un lakoniskā, ģeometriskā līnija, kā arī polimērbetona tekstūra. Šīs pašas kvalitātes ir meklētas mazajās dizaina formās, kur polimērbetonu papildina gaišs koks, veidojot pelēki “vēsā” un koksnes “siltā” balansētu kontrastu. Savukārt atšķirīgais ir katrai tematiskajai telpai piešķirtais krāsu tonis, kas atspoguļojams informācijas stendu un norāžu dizainā (skat. izstrādāto “Pilotteritorijas konceptuālo ietvara” I SĒJUMA “Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija” 2.1.nodaļu).

Informatīvie stendi, informatīvās norādes, navigācijas objekti un velosipēdu novietnes respektē dabas vidi. Izmantotie materiāli un kolorīts, pietuvināts kāpas dabiskās vides estētikai, nezaudē formu uzskatāmību un vides pieejamību, izvairoties no sintētiskiem krāsu un formu kontrastiem. Mazās dizaina formas iekļaujas esošajā vidē, nezaudējot tām paredzēto funkciju un mūsdienīgumu.

Projekta teritorijā paredzams izvietot gan lielos, gan mazos informatīvos stendus (skat. 4.att.) (“Pilotteritorijas konceptuālais ietvars” I SĒJUMS 2.2.2.nodaļa). Stendi plānoti pēc moduļu sistēmas, kas, ja nepieciešams, izvietot vairāk informācijas, savstarpēji savienojami. Stendiem paredzēts informatīvs raksturs saistībā ar kāpās sastopamo augu, dzīvnieku pasauli – to dzīvotnēm – biotopiem vai erozijas un ekosistēmas procesiem. Informācijai uz stendiem jābūt ļoti lakoniskai, lai lasītājs nezaudētu interesi, tai pat laikā virspusēji un dziļi izglītojošai – tā, lai tā atšķirtos no citos

dabas parkos lasītās informācijas. Lai piesaistītu gan vietējos iedzīvotājus, gan tūristus, informācijai uz stendiem jābūt trīs valodās latviešu, angļu un krievu valodās.

Principiālu lielā informatīvā stenda dizaina risinājumu skat. 8. pielikumā un mazā informatīvā stenda dizaina risinājumu skat. 9. pielikumā.

4.att. Informācijas stendi (pakreisi: lielais; pa vidu: mazais; pa labi: lielais stends un navigācijas objekts meža ainavā)*
Apzīmējumi:

* Informatīvo stendu prototipa dizainu izstrādāja grafiskā dizainere Ilze Začeste.

Esošās informatīvās norādes (skat. 15. pielikumā) paredzams nomainīt ar jaunām. Jaunā informācijas norāde risināta pietiekoši liela un labi saskatāmas no attāluma, piemēram, braucot ar automašīnu pa Rīgas ielu (skat. 5.att.) ("Pilotteritorijas konceptuālais ietvars" I SĒJUMS 2.2.2.nodaļa). Norādēs atzīmējams virziens un attālumi līdz nozīmīgākajiem objektiem un vietām (piemēram, līdz pludmalei, *Saulrieta takai*, pilsētas centram). Informācija uz norādēm paredzama latviešu un angļu valodās. Principiālu informatīvās norādes dizaina risinājumu skat. 10. pielikumā. Esošajā ceļa norādē pie Rīgas un Kāpu ielu krustojuma (skat. 15. pielikumā) ikonas uz Baltās kāpas un pludmales norādēm pieskaņojamas pie šajā projektā izstrādātā vienotā dizaina risinājuma.

5.att. Informatīvas norādes*

Apzīmējumi:

* Informatīvo norāžu prototipa dizainu izstrādāja grafiskā dizainere Ilze Začeste.

Esošo stihiski izstaigāto taku un izbradāto vietu likvidēšanai un ierobežošanai, izmantojami īpaši Pilotteritorijai veidoti navigācijas objekti un norobežojošas margas ("Pilotteritorijas konceptuālais

ietvars" I SĒJUMS 2.2.2.nodaļa), šim nolūkam var tikt izmantotas arī kritalas (skat. Sindras Elksnes izstrādāto "Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumu Nr. SE120-2015/12" un "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" III SĒJUMU). Projektā plānots vienots vizuāli-estētiskā dizaina risinājums navigācijas objektiem un norobežojošām margām visā Pilotteritorijā, izmantojot vienotu formu, krāsu un materiālu (skat. 6.att.). Forma – taisnas līnijas. Pamatkrāsa – dabīga koka tonis un gaiši pelēkais tonis. Izmantotais pamatmateriāls – koks un akcentiem polimērbetons.

Principiālu navigācijas objekta un norobežojošās margas dizaina risinājumu skat. 11. pielikumā un 12.pielikumā.

6.att. Navigācijas objekts taku malās (attēls pa kreisi), norobežojoša marga (attēls pa labi)*

Apzīmējumi:

* Navigācijas objektu prototipa dizainu izstrādāja grafiskā dizainere Ilze Začeste.

Informatīvo stendu, norāžu un navigācijas objekti izvietojami tā, lai pēc iespējas maksimāli panāktu apmeklētāju pārvietošanos vēlamajos virzienos, kas mērķtiecīgi izved apmeklētājus cauri jutīgajai piekrastes videi, tādējādi nepasliktinot vides/biotopu kvalitāti un ar laiku izbradātajās vietās to uzlabotu.

Esošā velosipēdu novietne prototipa teritorijā īstermiņā saglabājama, bet ilgtermiņā pārvietojama. Esošās velosipēdu novietnes vietā paredzams izvietot jaunu. Jaunā velosipēdu novietne risināta vienotā dizaina kontekstā ar informatīvajiem stendiem, norādēm un navigācijas objektiem (skat. 7.att.). Principiālu velosipēdu novietnes dizaina risinājumu skat. 13. pielikumā.

7.att. Velosipēdu novietne*

Apzīmējumi:

* Velosipēdu novietne izstrādāja grafiskā dizainere Ilze Začeste.

Esošā lapene, kas galvenokārt tiek izmantota laulību ceremonijām (skat. 15. pielikumu), īstermiņā saglabājama, bet ilgtermiņā noteikti likvidējama, jo gan dabas procesi, gan lielā antropogēnā slodze, kas saistīta ar palielinātu, praktiski grūti kontrolējamu apmeklētāju plūsmu tieši laulību ceremonijas

laikā, nodara arī neatgriezeniskus postījumus. Līdz ar to, ņemot vērā lielo pieprasījumu pēc laulību vietas Baltās kāpas teritorijā, projektā norādītas trīs jaunas potenciālās platformu novietnes laulību ceremoniju un citu nelielu pasākumu rīkošanai:

- esošajā piknika vietā, kurā jau šobrīd tiek izvietota pagaidu skatuve, nelielu pasākumu un koncertu rīkošanai ar skatu uz jūru (paveras ainavisks skats uz jūru),
- reljefa paaugstinājumā uz Z no esošā bērnu rotaļu laukuma (paveras ainavisks skats uz jūru) un
- Inčupes kreisajā krastā pie plānojamā gājēju tiltiņa pār Inčupi (paveras ainavisks skats uz jūru un Balto kāpu).

Esošais bērnu rotaļu laukums (skat. 15. pielikumu) ilgtermiņā likvidējams. Esošajā laukumā tā vietā uzstādāmas līdzsvara šūpoles vai analogas spēļu iekārtas, saskaņā ar Pilotteritorijas labiekārtojuma elementu vadlīnijām ("Pilotteritorijas konceptuālais ietvars" I SĒJUMS 2.2.nodaļa).

Esošais nožogojums ap dižkoku (skat. 15. pielikumu) nomaināms pret zedēju žogu (H 0.6-0.8M), kā arī uzstādāmi divi papildus zedēju žogi kokiem pie esošā stāvlaukuma Kāpu ielā. Zedēju žogs ir vienkāršs, kultūrvēsturiski Vidzemei raksturīgs un ainaviski neitrāls risinājums, saskaņots vienlīdz harmoniski arī ar mūsdienīgiem labiekārtojuma elementiem un klasiskiem krasta kāpu stiprināšanas paņēmieniem, kādus iecerēts realizēt arī pilotteritorijā

Pie esošā bērnu rotaļu laukuma pēc iespējas drīz likvidējama balto gulbīšu instalācija (skat. 15. pielikumu), kas klaji disonē ar apkārtējās vides dabisko estētiku un ainaviski neiekļaujas dabas dizaina parka vizuālajā risinājumā, kā arī šī objekta novietne – aiz nožogojuma aicina parka apmeklētājus pārkāpt pāri – tādējādi palielinot kāpu erozijas risku.

Esošais informācijas stends (skat. 15. pielikumu) pie galvenās ieejas parkā pārvietojams uz Zvejniekciemu saskaņā ar Saulkrastu novada pašvaldības norādījumiem.

Jaunas koka laipas paredzamas 1.2-1,8m platumā. Papildus izveidojama koka platforma pie vides dizaina objekta par tēmu "Ieklausies dabā". Takas veidojamas, respektējot un pielāgojoties esošajam reljefam, kokiem un zemsedzei. Visām koka laipām abās pusēs paredzamas margas. Augstākas margas (0.9-1.0m augstas) – pie stāvākām noejām, kāpnēm un platformām. Zemākas margas (0.4-0.6m augstas) – gar pārējās laipas malām. Koka laipām atstāti margu pārrāvumi vietās, kur laipa savienojas ar dabas takām. Plānojamo laipu dizains pieskaņojamas esošajām koka laipām un to tehniskajam risinājumam.

Platformas laulību ceremonijām un citu nelielu pasākumu rīkošanai, bērnu rotaļu elementu risinājumi un koka laipas izstrādājamās atsevišķā būvprojektā ārpus "LIFE Ecosystem Services" projekta.

Sabiedrisko tualetu un gājēju tiltiņa principi

Mobilas sezonālas tualetes plānojamas stāvlaukumā Kāpu ielā, tā, lai nodrošinātu apkalpojošā transporta ērtu piekļuvi no Rīgas ielas. Bijusī tualetes ēka (skat. 15. pielikumu) ilgtermiņā atjaunojama – revitalizējama, piešķirot tai papildus funkcionālo un saturisko raksturu – ar mērķi informēt sabiedrību par ekoloģiski jutīgām teritorijām, ekosistēmu pakalpojumiem, biotopiem, kāpu aizsardzību un izglītību ("Pilotteritorijas konceptuālais ietvars" I SĒJUMS 2.2.2.nodaļa). Ēkas arhitektoniskais un tehniskais risinājums izstrādājams atsevišķā būvprojektā un realizējams ārpus "LIFE Ecosystem Services" projekta.

Esošais koka tiltiņš pāri "laivu ceļam" pretim Bērzu ielai - saglabājams un atjaunojams. Lai pilnvērtīgi nodrošinātu funkcionālās saites ar pludmali un atvērtu ainaviski vērtīgās skatu perspektīvas uz Balto kāpu – ilgtermiņā projektējams un realizējams jauns gājēju koka tiltiņš pāri Inčupei (skat. "Pilotteritorijas konceptuālais ietvars" I SĒJUMA 2.2.2.nodaļa).

Visiem labiekārtojuma elementiem – informatīvajiem stendiem, norādēm, navigācijas un norobežojošajiem elementiem, piknika vietai, bērnu rotaļu elementiem, pastaigu laipām, platformām, gājēju tiltiņam – gan Kāpu telpā, gan pludmalē – vienojošais ir forma (stūraina, taisnas līnijas), krāsa (dabīga koka tonis – Ekotep linellā ar pigmentu āra darbiem, toņa kods 9075 vai analogs) un materiāls (koks, polimērbetons). Labiekārtojuma elementi paredzēti marķēti ar katrai tematiskajai telpai piešķirto krāsu toni. Tādējādi, atrodoties pludmalē, vai kāpu teritorijā labiekārtojuma elementu atšķirīgās krāsas, kļūst kā papildus orientieris pilsētvidē (skat. "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" I SĒJUMA 2.2.2.nodaļu).

Apstādījumi

Pie prototipa – Dabas dizaina parka ieejas un esošā stāvlaukuma Kāpu ielas malā, kur nav saglabājusies biotopam raksturīgā zemsedze, paredzēti apstādījumi. Divas dobes pie galvenās parka ieejas taciņas abās pusēs, ieskaujot vides dizaina objektu "Ieejas Vārtus". Viena dobe Rīgas ielas un Kāpu ielas krustojumā. Tā kā vides dizaina objekta "Ieejas Vārti" mākslinieciskajā risinājumā stilizēts Baltās kāpas siluets, tad dobēs pie objekta paredzēti kāpu biotopam piemēroti un raksturīgi augi – smiltāju kāpukviesis (*Leymus arenarius*) (20% no dobes platības, jo ir salīdzinoši agresīva graudzāles suga) un smiltāju kāpuniedre (*Ammophila arenaria*), kas savu dekorativitāti saglabā arī ziemā (80% no dobes platības). Stādīšanas attālums starp augiem 0,3m. Augi stādāmi brīvās grupās mēģinot panākt kāpām raksturīgo ainavisko risinājumu. Savukārt dobē pie Rīgas un Kāpu ielas krustojuma paredzēti mežaino piejūras kāpu biotopam raksturīgi augi. Dominējošā suga: brūklene (*Vaccinium vitis-idaea*), parastā miltene (*Arctostaphylos uva-ursi*), melnā vistene (*Empetrum nigrum*), sila virsis (*Calluna vulgaris*), mellene (*Vaccinium myrtillus*). Apstādījumu precizējošu detalizāciju izstrādāt un noteikt autoruzraudzības kārtā ierīkošanas procesā.

Vides dizaina objekti

Lai kopā ar parka labiekārtojumu uzlabotu parka teritorijas rekreācijas un vizuāli-estētisko vietas vērtību prototipa – Dabas dizaina parkā paredzēti vides dizaina objekti, kuru māksliniecisko veidolu izstrādājis mākslinieks Ivars Drulle. Tie izvietoti esošo taciņu malās un krustojumos. Mākslinieka radītie tēli izglīto apmeklētājus par esošajām ekosistēmas vērtībām un aicina apmeklētājus izturēties atbildīgi un saudzīgi pret dabu. Vides dizaina objekti plānoti ilgtspējīgi, izgatavojot tos no ārējās vides un laika apstākļus izturīgiem materiāliem.

Pamatojums skulptūru jeb dzīvnieku tēlu izvēlei Dabas dizaina parkā "Baltā kāpa – Saulkrasti"

Mākslinieka veidotie tēli (ezis, eža bērni un zaķis) skulptūru kompozīcijās izvēlēti sekojoši:

- Pēc izslēgšanas metodes mākslinieks Ivars Drulle neizskatīja variantus, kuros tiktu izmantoti dzīvnieki, kas tiek uzskatīti par agresīviem vai nereti pārnēsā slimības. Izslēgti dzīvnieki, kuriem ir plēsoņu tēls. Tātad sākotnēji izslēgta cauna, jenots, vilks, mežacūka, lūsis, lapsa, zebiekste, žurka utml.
- Tāpat izslēgti dzīvnieki, kam folklorā vai sarunvalodā piemīt divdomīgs tēls, piemēram, āpsis, vāverīte, utml.
- Skulptūru kompozicionālajā risinājumā bija nepieciešams, lai dzīvnieks sēdētu uz soliņa. Uz soliņa sēdēs arī apmeklētāji, fotografēsies kopā ar skulptūrām un atpūties. Tātad bija nepieciešami dzīvnieki, kas varētu ērti sēdēt. Līdz ar to izslēgta stirna, briedis un alnis utml.
- Starp palikušajiem dzīvniekiem mākslinieks vēlējās izmantot zvērus, kurus mēs bieži sastopam gan dabā, gan pilsētu parkos un dārzos. Tāpat nepieciešams atrast tēlu, ko bērni

labi pazīst un paši ir satikuši. Mākslinieks kā piemēru stāsta, ka "2015.gada septembrī Rīgā, Teikas rajonā pie infektoloģijas centra es ar savu 6 gadus veco meitu satikām ezi. Nofotografējāmies kopā, skatījāmies, kā tas pukšķina un skraida pa sausajām lapām. Bērns ezi iepazīna kā labdabīgu radījumu, un pats tam ir lēkšojis pakal".

- Līdzīgi ir ar zaķi. Mākslinieks stāsta, ka "pēdējo garausi ar savu bērnu redzēju pirms dažām dienām (t.i., 2016.gada maijā), kad braucām no laukiem uz pilsētu. Tas ar pieglaustām ausīm sēdēja "Dimdiņu" kāpostu laukā, gandrīz pašā ceļa malā".
- Ezis neapšaubāmi varētu būt Baltās kāpas iemītnieks, jo blakus ir dzīvojamās mājas ar dārziem un šādās vietās eži gandrīz vienmēr ir sastopami. Bet zaķi var atrasties dažādās vietās, izņemot pilsētu centrus. Eža un zaķa kombinācija izvēlēta tāpēc, ka arī cilvēku dzīvē draugi bieži vien ir dažādi pēc sava rakstura.
- Vides dizaina objekta "Nenovirzies no takas" iecerētajā kukaiņu ceļā paredzēts izmantot kukaiņu tēlus, kas mīt kāpu biotopā, piemēram, priežu sveķotājkoksngrauznis, skudra.

Vides dizaina objektu raksturojums

Dabas dizaina parkā "Baltā kāpa – Saulkrasti" iecerēti seši vides dizaina objekti: "leejas Vārti", "Ezis", "Netrokšņo", "Nepiesārņo dabu", "Ieklausies dabā", "Nenovirzies no takas".

1. Vides dizaina objekts "leejas Vārti"

leejas Vārti veidoti kā stilizēts Baltās kāpas siluets. Tā viena puse ir stabila un veidota vienkāršās ģeometriskās formās, bet otra ir slīpa, it kā drūpoša. Rūpīgāk ieskatoties slīpās daļas faktūrā, var redzēt reljefu un rakstus, kas varētu būt liecinājums par kāpas atkāpšanos ilgākā laika posmā.

Uz leejas Vārtu labās puses (attēlā labajā pusē esošā daļa) uz lielākās plaknes paredzama vieta informācijas izvietošanai par jūras piekrasti, Balto kāpu, prototipa – DDP, pastaigu maršrutu dabas dizaina parkā, vides dizaina objektu novietojumu, piejūras biotopiem, kāpu un zemsedzes erozijas procesiem u.c. informāciju. Savukārt kreisās puses (attēlā kreisajā pusē esošā daļa) uz plaknes aiz vides dizaina objekta "Ezis" paredzams izvietot Dabas dizaina parka "Baltā kāpa – Saulkrasti" logo.

Vārtu augstums: 230cm

Platums: ap 480cm

Dziļums: 140cm

Materiāls: dzelzsbetons.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 3. pielikumā.

2. Vides dizaina objekts "Ezis"

Vides dizaina objekts novietots pie objekta "Ieejas Vārti". Apmeklētājus pie galvenās ieejas parkā sagaida viens no dabas parka varoņiem – ezis, kurš sēž uz soliņa un pēta jaunus ciemiņus

Augstums: 130cm

Platums (soliņš, uz kura skulpturālā kompozīcija novietota): 300cm

Dziļums: 50cm

Materiāls: akrila sveķi ežu skulptūrām, koks un polimērbetons soliņam.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 3. pielikumā.

3. Vides dizaina objekts "Netrokšņo"

Šajā darbā ir attēlots ezis, precīzāk – ežu mamma, kas ir uzlikusi roku uz segas, zem kuras guļ trīs, mazi eža bērni. Brīvo roku pielikusi pie mutes, viņa norāda apmeklētājiem, lai nemodina viņas bērnus un netrokšņo.

Augstums: 130cm

Platums (soliņš, uz kura skulpturālā kompozīcija novietota): 300cm

Dziļums: 50cm

Materiāls: akrila sveķi ežu skulptūrām, koks un polimērbetons soliņam.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 4. pielikumā.

4. Vides dizaina objekts “Nepiesārņo dabu”

Piesārņošanas tēmai veltīts darbs, kurā attēlots meža iemītnieka eža draugs – zaķis. Viņš sēž uz sava iecienītā soliņa un norāda dabas parka apmeklētājiem, ka šeit nebūs nekāda mēslošana un drizas jāiemet atkritumu tvertnē, kas ir integrēta soliņa galā.

Augstums: 150cm

Platums (soliņa platums): 200cm

Dzīlums: 60cm

Materiāli: Akrila sveķi skulptūrai. Polimērbetons un koks soliņam.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 5. pielikumā.

5. Vides dizaina objekts “Ieklausies dabā”

Šo tēmu simbolizē klausīšanās ierīce. Iedvesmai un kā dizaina paraugi izmantoti attēli no klausīšanās ierīcēm, kādas lietoja Eiropas armijas Pirmajā pasaules karā, kad radari vēl nebija izgudroti. Ar šādām ierīcēm speciāli apmācīti cilvēki klausījās debesis, lai varētu sadzirdēt lidmašīnu tuvošanos. Atšķirībā no senajiem laikiem, šis darbs ir veidots tā, lai varētu ieklausīties niansēs, kas veidojas no jūras viļņu un priežu šalkoņas.

Augstums: 240cm

Platums: 200cm

Dzīlums: (klausīšanās ierīces garums): 420cm

Materiāls: 2mm biezs tērauds.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 6. pielikumā.

6. Vides dizaina objekts "Nenovirzies no takas"

Šī kompozīcija izveidota, lai apmeklētāji ietu pa speciāli iekārtotiem celiņiem un nestaigātu pa sūnām un nebojātu biotopu. Kādā celiņa posmā, paralēli galvenajam ceļam, apmeklētājs varēs ieraudzīt mazāku celiņu, tikai tas ir kukaiņu ceļš. Kādā vietā šie ceļi satiekas, bet, tad netraucējot otram, katrs dodas savās darīšanās. Kukaiņu ceļš ir izveidots no telpiskām, reljefām flīzēm.

Izmēri katrai flīzei atsevišķi:

Augstums: līdz 10cm

Platums: 50cm

Garums: 80cm

Kopējais celiņa garums: 8-10m.

Principiālu vides dizaina objekta risinājumu skat. 7. pielikumā.

Skulptūru kompozīcijā integrēto soliņu un atkritumu urnu forma pielāgota vides dizaina objektu tēlam, mākslinieciskajam konceptam un izmantotajiem materiāliem (koks, polimērbetons). Vides dizaina objektos integrētajiem soliņiem un atkritumu urnām, vienojošais ar šajā projektā piedāvātajiem citiem labiekārtojuma elementiem, (skat. 1. - 7.att.) ir krāsa un materiāls. Krāsa – Ekotep lineļļa ar pigmentu āra darbiem, toņa kods 9075 vai analogs. Materiāls – koks, polimērbetons.

Apgaismojums

Projektā paredzētas divas jaunas apgaismojuma laternas pie esošā stāvlaukuma un pie vides dizaina objekta "Ieejas Vārti". Esošās koka laipas no Katrīnas liepām līdz lapenei izgaismošanai plānots LED apgaismojums. Takas izgaismošanas sistēmu, gaismas ķermeņus un kabelus, paredzēts montēt pa esošām laipas konstrukcijām, pielietojot ekspluatācijas videi atbilstošus risinājumus. Laternas un koka laipas apgaismojums realizējams ārpus "LIFE Ecosystem Services" projekta. Ilgtermiņā jāparedz arī rekonstruējamās tualetes ēkas elektroapgāde. Ēkas apgaismojuma tehniskais risinājums izstrādājams atsevišķā būvprojektā un realizējams ārpus "LIFE Ecosystem Services" projekta.

Pie galvenās ieejas parkā (stāvlaukuma malā Kāpu ielā) paredzēts demontēt esošo elektrības stabu ar laternu un saglabāt vasaras sezonā uzstādīto autostāvvietas kases aparātu.

Apsaimniekošanas principi

Visu gadu – neatkarīgi no sezonālītātes – prototipa-DDP teritorijā jānodrošina regulāru kāpas un pludmales apsaimniekošanu, kuras ietvaros paredzēts veikt šādus minimālos pasākumus (skat. "Pilotteritorijas konceptuālā ietvara" I SĒJUMA 2.2.2.nodaļu):

- kāpu apsekošana un cilvēku atstāto atkritumu savākšana, t.sk. no jūras izskaloto;
- stacionāro un mobilo labiekārtoto vietu un labiekārtojuma elementu apkopšana (t.sk. elļošana), remonts pēc nepieciešamības un uzturēšana, t.sk. mobilo tualetu apkopšana un izvešana;
- atkritumu urnu izvešana;
- citi kāpu un pludmales un apstādījumu uzturēšanas darbi pēc nepieciešamības.

Labiekārtojuma elementu un vides dizaina objektu apsaimniekošanā, jāveic visu koka detaļu virsmas pārklāšana ar linellu³ vienreiz gadā, saskaņā ar ražotāja instrukcijām, pirms tam, attīrot to no putekļiem un citiem svešķermeņiem. Pārējās objektu detaļas ir tikai jānotīra/jānomazgā. Jūtīgākie mezgļi informatīvajiem stendiem un navigācijas objektiem ir gala koku virsmas, kur var uzkrāties mitrums/ledus, kas var plēst koka šķiedru - dabīgi plaisāt. Informatīvo norāžu masīvkoka detaļām paredzēti metāla nosegi.

Dendroloģiskais atzinums

Rīgas ielā 9A, Saulkrastos (kad. Nr. 80130030974) teritorijā pie esošā stāvlaukuma Rīgas un Kāpu ielu krustojumā:

- Kopā analizēti un novērtēti divpadsmit koki. Tai skaitā septiņas parastās liepas (*Tilia cordata*) un četras parastās priedes (*Pinus sylvestris*) (skat. 2.pielikumu).
- Saskaņā ar LR 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 2. pielikumā „Aizsargājamo koki – vietējo un svešzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma)” divas parastās liepas ir sasniegušas valsts nozīmes vietējo sugu dižkoku apmēru, un dažām liepām ir kultūrvēsturiska nozīme, pieņemot, ka šīs liepas stādījusi Krievijas ķeizariene Katrīna II (skat. 8., 9. un 10. att.).
- Lielākai daļa koku vainagi nav kopti. Kokaugu vainagos ir sausi, nokaltuši zari.
- Visiem lapu kokiem ir spēcīgi, labi attīstīti stumbri un sugai raksturīgs zarojums un proporcionāli simetriski vainagi.
- Ap vienu liepu ir esošs nožogojums (skat. 8.att.).

Teritorijā starp esošo sabiedriskā transporta pieturu un bijušo tualetes ēku (skat. 8.att.) atrodas labas kvalitātes Eiropas Savienības aizsargājamais biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas (skat. Sindras Elksnes izstrādāto "Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumu Nr. SE120-2015/12"). Audzēs sastopamas lēni augošas, bioloģiski vecas priedes, ar sausiem, resniem zariem vainagos. Šajā teritorijā tika izvērtēta iespēja izvietot spēļu elementus vai taku starp esošo koku stumbriem un ūdens caurlaidīgu gumijas ieseguma taciņu. Paredzot atsevišķus elementus stiprināt pie priežu stumbriem, izvēlēties priedes vecākas par 100 gadiem ar minimālo stumbra diametru 50cm. Izvēlēties stiprinājuma sistēmu, kas netraumētu koka stumbru. Atkarībā no elementa svara nosakāms nepieciešamais priežu stumbru skaits, kurās sistēma tiek montēta. Detalizēti risinājumi izstrādājami tehniskā risinājumu stadijā, ja tiek pieņemts lēmums šo telpu labiekārtot ar rotaļu elementiem.

³ Koka detaļu krāsa Ekotep linellā ar pigmentu āra darbiem, tonis 9075 vai analogs. Tonis jāpielāgo vides dizaina objektu, informācijas norāžu un stendu prototipos izmantotajam koka tonim, kas tiks realizēts šī projekta ietvaros (skat. „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” (Līgums: Nr.5.2/Li 174) projekta ceturto darba uzdevumu, 3.lpp.).

Koku kopšanas darbus uzticēt tikai profesionāliem koku kopējiem – arboristiem.

8.att. Skats uz Katrīnas liepām

9.att. Skats no automašīnu stāvlaukuma Rīgas un Kāpu ielu krustojumā

10.att. Skats no taciņas pie esošā informācijas stenda

Priekšskāpas veidošanos un atjaunošanos veicinošo pasākumu pilotteritorija

Lai sekmīgi noteiktu krasta nogāzes atjaunošanai un rekreācijas slodzes kompensēšanai piemērotākos risinājumus, Inčupes-Pēterupes iecirknī paredzama nelielas pilotteritorijas ierīkošana. *Priekšskāpas veidošanos un atjaunošanos veicinošo pasākumu pilotteritorija* jeb izmēģinājumu parauglaukums realizējams Prototipa – Dabas dizaina parka izstrādes gaitā, ko izstrādājis ģeoloģijas eksperts Jānis Lapinskis (skat. "Saulkrastu Pilotteritorijas ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas un uzlabošanas konceptuālā ietvara" II SĒJUMU "Jūras krasta procesu (erozijas un akumulācijas) novērtējums. Konceptuālās rekomendācijas erozijas riska mazināšanai un apsaimniekošanai").

Priekšskāpas veidošanos un atjaunošanos veicinošo pasākumu pilotteritorija paredzama realizēt divās vietās: pie Baltās kāpas esošā bērnu rotaļu laukuma (fragments F1 - 40m garš krasta posms) un pie noejas uz jūru starp Selgas un Vidus ielām (fragments F2 - 60 m garš krasta posms). Pilotteritorijas fragmentu F1 un F2 kartoshēmas skat. 14.pielikumā. F2 fragmentā līdz šim nozīmīgi ir izpaušies pludmales apmeklētāju radītā priekšskāpas dabiskās veģetācijas izbradāšana un, kurai cieši blakus esošu krasta iecirkni ir iespējams izmantot kā fona situācijas reprezentāciju.

Pilotteritorijā paredzams ierīkot:

- kāpu graudzāļu stādījumus –
 - vēlams izmantot kāpu graudzāļu stādījumus - smiltāju kāpukviesi (*Leymus arenarius*) un smiltāju kāpuniedri (*Ammophila arenaria*);
 - kāpu graudzāles stādāmas krasta līnijai subparalēlā joslā, kuras platums ~1,0-1,5 m;
 - stādījumu joslā jābūt 3-5 stādījumu rindām (pilotteritorijā kopā - 1200-2000 stādu);
 - attālums starp atsevišķiem graudzāļu stādiem - 0,3-0,5 m;
 - Stādījumu ierīkošanu ir vēlams veikt septembrī-oktobra pirmajā pusē, tomēr, kā liecina pēdējo dažu gadu laikā vietām Latvijā aprīlī-maijā veikto stādījumu sekmes, arī pavasara sezona ir pieļaujama;
- pagaidu žogu, kas nodrošina stādījumus pret pāragru izbradāšanu –
 - pagaidu žoga izgatavošanā ir izmantojami neimpregnēti un sausi koka mieti 1,5-2,2 m garumā un 0,08-0,12 m diametrā, attālums starp nesošajiem mietiem - 1,5-3,0 m;
 - pagaidu žoga aizpildījumam izmantojami dēļi, klūgas, stieples u.c.;
 - ja žoga izgatavošanā tiek lietoti metāla elementi ir jāparedz iespēja žogu demontēt un aizvākt;
 - ja žoga „caurspīdīgums” būs 50-70%, tas papildus funkcionēs arī kā vējnesto smilšu uztvērējs un veicinās smilšu uzkrāšanos stādījumu joslā;
- stacionāru žogu 5-15 m attālumā iekšzemes virzienā no stādījumiem, kas koncentrētu atpūtnieku plūsmu labiekārtotajā noejā uz pludmali un nodrošinātu pietiekami plašu krasta nogāzes joslu pret traucējumiem –
 - funkcionāli žogs ir nepieciešams, lai iezīmētu pilotteritoriju no iekšzemes puses un būtiski apgrūtinātu atpūtnieku iekļūšanu tajā;
 - zedeņu žogs.

Priekšskāpas veidošanos un atjaunošanos veicinošo pasākumu pilotteritorija realizējama Prototipa - Dabas dizaina parka ietvaros.

PROTOTIPA REALIZĀCIJAS PRIORITĀTES

Prototipa - DDP koncepcijā iekļautie risinājumi realizējami divos īstermiņa un ilgtermiņa etapos saskaņā ar "Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru" (skat. I SĒJUMA "Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija" 4.nodaļu), kas attēloti Tabulā Nr.1:

- 1.etaps – prioritārās, obligātās darbības, lai sasniegtu projektā "LIFE Ecosystem Services" sagaidāmos rezultātus, realizējot prototipa – Dabas dizaina parku, dabas vērtību un ekosistēmu saglabāšanai.
- 2.etaps – sekundārās darbības, papildinot 1. etapu, lai uzlabotu LIFE + projekta mērķi. Pasūtītājs pēc saviem ieskatiem izvērtē paredzēto darbību realizāciju atkarībā no "LIFE Ecosystem Services" projekta un Saulkrastu novada pašvaldības budžeta vai citu Saulkrastu novada pašvaldības projektu iespējām.

Tabula Nr.1

Realizācijas etapi prototipa – DDP teritorijā un Pilotteritorijā

Nr.p.k.	Veicamie darbi
1.	1.etaps (Prototipa-DDP teritorijā veicamie pasākumi, saskaņā ar izstrādāto arhitektoniski-telpiskās attīstības prototipa-DDP koncepciju)
1.1.	Sagatavot un labiekārtot vides dizainu objektu, informācijas stendu, norāžu un navigācijas objektu uzstādīšanas vietas
1.2.	Uzstādīt 4 (četrus) vides dizaina objektus "Netrokšņo", "Nepiesārņo dabu", "Ieklausies dabā", "Nenovirzies no takas", no kuriem objektos "Netrokšņo" un "Nepiesārņo dabu" integrēti soliņi un atkritumu urnas
1.3.	Uzstādīt vides dizaina objektu "Ieejas Vārti" teritorijā pie esošā stāvlaukuma Baltās kāpas ieejas telpā
1.4.	Uzstādīt 5 (piecus) informatīvos stendus
1.5.	Uzstādīt 15 (piecpadsmi) informatīvās
1.6.	Uzstādīt 2 (divus) norobežojošu margu posmus. Viens norobežojošs margu posms sastāv no 3 (trīs) savstarpēji savienotiem navigācijas objektiem, kas ļauj cilvēkam nenovirzīties no paredzētās takas
1.7.	Veikt vides dizainu objektu, informācijas stendu, norāžu un navigācijas objektu vietu sakopšanu pēc objektu uzstādīšanas
1.8.	Demontēt esošo instalāciju – baltie gulbīši pie esošā bērnu rotaļu laukuma
2.	2.etaps (Prototipa-DDP un Pilotteritorijā teritorijā veicamie pasākumi, saskaņā ar izstrādāto arhitektoniski-telpiskās attīstības prototipa-DDP koncepciju)
2.1.	Labiekārtojuma elementi (Prototipa-DDP teritorijā):
2.1.1.	Vides dizaina objekts "Ezis" ar soliņu (skat. TS-01, BK-02)
2.1.2.	Soliņi bez atzveltnes
2.1.3.	Soliņi ar atzveltni
2.1.4.	Atkritumu urnas
2.1.5.	Velosipēdu statīvi
2.1.6.	Piknika galdi
2.1.7.	Lielie informatīvie stendi
2.1.8.	Mazie informatīvie stendi
2.1.9.	Informatīvas norādes
2.1.10.	Navigācijas objekti
2.1.11.	Navigācijas objekti dažādos augstumos pie esošā bērnu rotaļu laukuma (h 0,3m 4.gab., 0,4m 8gab., 0,5m 8gab., 0,55m 4gab.)
2.1.12.	Norobežojošas margas, kas norobežo nevēlamas apmeklētāju izstaigātas takas, Prototipa-DDP teritorijā
2.1.13.	Zedēņu žogi ap trīs kokiem (3,3x3,3m)

2.1.14.	Koka dēļu laipa no bijušās tualetes ēkas uz esošo bērnu rotaļu laukumu
2.1.15.	Viena dobe Rīgas ielas un Kāpu ielas krustojumā (233m ²)
2.1.16.	Divas dobes pie vides dizaina objekta "Ieejas Vārti" pie stāvlaukuma Kāpu ielā (100m ² un 42m ²)
2.1.17.	Koka dēļu laipa no bijušās tualetes ēkas uz esošo bērnu rotaļu laukumu
2.1.18.	Koka dēļu laipa no esošā bērnu rotaļu laukuma Baltās kāpas teritorijā virzienā līdz Bērzu ielai
2.2.	Papildus elementi (Prototipa–DDP teritorijā):
2.2.1.	Demontējams esošais informācijas stends un pārvietojams, saskaņā ar Saulkrastu pašvaldības norādījumiem
2.2.2.	Atjaunojami esošo margu posmi, pieliekot trūkstošo margu posmus pie esošā bērnu rotaļu laukuma
2.2.3.	Izvietojami dažādu dimensiju sausi priežu stumbri (sākotnēji ne vairāk kā 3-4 uz 1ha), apmeklētāju plūsmas ierobežošanai un bioloģiskās daudzveidības palielināšanai, saskaņā ar Pilotteritorijas konceptuālā ietvara labiekārtojuma principu un dizaina risinājumu vadlīnijām
2.2.4.	Likvidējama esošā bērnu rotaļu iekārta
2.2.5.	Uzstādāma viena jauna līdzsvara šūpoles vai analoga rotaļu iekārta, saskaņā ar šī projekta vadlīnijām
2.2.6.	Esošais elektrības stabs ar laternu nomaināma pret jaunu apgaismojuma laternu pie esošā stāvlaukuma, saskaņā ar šo projektu
2.2.7.	Ierīkojams elektrības pievads un uzstādāma jauna apgaismojuma laterna pie vides dizaina objekta "Ieejas Vārti", saskaņā ar šo projektu
2.2.8.	Ierīkojams elektrības pievads un apgaismojums esošās koka laipas izgaismošanai posmā no Katrīnas liepām līdz lapenei
2.2.9.	Laulību platformas, saskaņā ar Prototipa – DDP koncepciju*
2.3.	LIFE + projekta vadošais partneris - Dabas aizsardzības pārvalde - apņēmies realizēt:
2.3.1.	Priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākumu Pilotteritoriju, ierīkojot graudzāļu stādījumus, pagaidu pinuma žogus un stacionārus žogus divās teritorijās, saskaņā ar šajā – prototipa koncepcijā izstrādātajām vietām (skat. 14.pielikumu)
2.4.	Labiekārtojuma elementi (Pilotteritorijā):
2.4.1.	Koka dēļu laipas Pilotteritorijā, saskaņā ar Pilotteritorijas koncepciju*
2.4.2.	Soliņi bez atzveltnes
2.4.3.	Soliņi ar atzveltni
2.4.4.	Atkritumu urnas
2.4.5.	Velosipēdu novietnes
2.4.6.	Piknika galdi
2.4.7.	Lielie informatīvie stendi
2.4.8.	Mazie informatīvie stendi
2.4.9.	Informatīvas norādes
2.4.10.	Navigācijas objekti
2.4.11.	Norobežojošas margas, kas norobežo nevēlamas apmeklētāju izstaigātas takas
2.4.12.	Papildus veicami citi ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas, uzlabošanas un labiekārtojuma darbi, kas izvērtējami piesaistot Saulkrastu novada ainavu arhitektu

Apzīmējumi:

* precizējams, izstrādājot detalizētu Pilotteritorijas labiekārtojuma plānu, piesaistot Saulkrastu novada ainavu arhitektu.

Saskaņā ar izstrādāto Prototipa koncepciju un LIFE+ projekta prasībām, šī projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” ietvaros paredzēts izstrādāt Prototipa – Dabas dizaina parka tehniskos risinājumus un detalizāciju:

- vides dizaina objektiem;
- informatīvajiem stendiem;
- informatīvajām norādēm;
- navigācijas objektiem un norobežojošām margām.